

[Юлія Захарченко](#), редакторка стрічки

[Гюндуз Мамедов](#), Експерт з національного та міжнародного кримінального права

[Павло Гай-Нижник](#), доктор історичних наук, президент Української академії геополітики та геостратегії

19 червня 2024 р.

РФ варварськи вбиває українських полонених: як розслідують воєнні злочини і чому Кремль обрав таку стратегію

Фото: [Генштаб ЗСУ](#)

Опубліковано: *Захарченко Ю., Мамедов Г., Гай-Нижник П.* РФ варварськи вбиває українських полонених: як розслідують воєнні злочини і чому Кремль обрав таку стратегію // Факти ICTV. – 2024. – 19 червня. URL:

<https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240619-rf-varvarsky-vbyvaye-ukrayinskyh-polonenyh-yak-rozsliduyut-voyenni-zlochyny-i-chomu-kreml-obrav-taku-strategiyu/>

Російські окупанти вже не вперше жорстоко вбивають українських захисників на полі бою. Про один з таких випадків у Донецькій області стало нещодавно відомо від Офісу генерального прокурора України.

Обезголовлення українського військового у Донецькій області

Як повідомив генеральний прокурор України Андрій Костін, керівники одного з підрозділів окупаційних військ РФ у Волноваському районі Донеччини віддали наказ не брати в полон українських військовослужбовців, а вбивати з варварською жорстокістю, обезголовлюючи їх.

Наслідки такого наказу зафіксували під час проведення аеророзвідки на одній з бойових позицій.

Фото: Генеральний прокурор України Андрій Костін

Так, українські захисники побачили пошкоджений броньований автомобіль, а на ньому – відрізану голову одного з українських воїнів.

У прокуратурі розпочато досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни, поєднаного з умисним вбивством (ч.2 ст.438 Кримінального кодексу України).

Станом на 4 червня з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну зареєстровано понад 450 кримінальних проваджень за фактами жорстокого поводження з військовополоненими.

Близько 27 кримінальних проваджень розслідуються за фактами страти 61 українського військовополоненого. У цих провадженнях повідомлено про підозру чотирьом військовослужбовцям РФ.

До суду скеровано обвинувальні акти проти двох російських окупантів. Вже отримано один вирок, заявили в Офісі генерального прокурора України.

Катування українців у російському полоні

Зараз українській прокуратурі відомо про близько 2,2 тис. потерпілих, яких піддавали тортурам та нелюдському поводженню в російському полоні.

– Кожен, хто був у російському полоні, піддавався жорстокому поводженню або тортурам з боку окупантів, – стверджує генпрокурор Андрій Костін.

Фото: Офіс генерального прокурора

За його словами, військовополонених катують та утримують у нелюдських умовах, а за спілкування українською мовою їх

починають бити. Відомо про випадки катування електрострумом.

Інколи українці, які повернулися з полону, розповідали про те, як стали свідками вбивств інших полонених.

Андрій Костін заявив, що Росія створила цілу систему з утримання українських полонених. Вдалося встановити щонайменше 25 таких об'єктів у 15 регіонах РФ.

Яка мета Кремля

Представник Головного управління розвідки Міністерства оборони України Андрій Юсов заявляв, що це цілеспрямована державна політика Москви для висвітлення звірств армії РФ проти українців.

– Метою такої політики є спроба деморалізувати, посіяти паніку в українських Силах оборони, що їм не вдається. Метою таких публічних звірств та страт є залякування своїх бійців. Мовляв, ви не думайте здаватися у полон, оскільки з вами робитимуть те, що ми робимо з їхніми військовополоненими, – стверджував представник ГУР.

Перший такий випадок Україна зафіксувала ще в березні 2022 року, заявив керівник Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу генпрокурора Юрій Белоусов.

– Це жахливі воєнні злочини, вражає їхня системність і масовість. Починаючи з листопада минулого року, ця практика набирає обертів, – наголосив Юрій Белоусов.

Воєнні злочини РФ не мають залишитися безкарними

Генпрокурор звернув увагу, що дії російських солдатів є грубим порушенням статей Женевської конвенції про поводження з військовополоненими та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів.

Він підкреслив, що злочини Кремля не мають залишитися безкарними, а також закликав весь цивілізований світ до ізоляції та покарання країни-агресора.

На думку генерального прокурора, воєнні злочини РФ – не поодинокі інциденти, а спланована стратегія російського режиму.

Військовополонені захищені міжнародним правом

Експерт з національного та міжнародного кримінального права, кандидат юридичних наук, заступник генерального прокурора України у 2019-2021 роках **Гюндуз Мамедов** заявив Фактам ICTV, що військовополонені – це захищена міжнародним правом категорія людей.

– Третя Женевська конвенція 1949 року присвячена поводженню з військовополоненими. Вона забороняє насилля над життям та особистістю, зокрема, всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури, – наголосив Гюндуз Мамедов.

За словами експерта з національного та міжнародного кримінального права, звіти міжнародних організацій, свідчення тих, хто повернувся з полону, та інформація з відкритих джерел підтверджують численні випадки порушень щодо українських військовополонених.

– Безумовно, кожен епізод має ретельно розслідуватися для притягнення винних до відповідальності. Під час розслідування мають бути встановлені не лише безпосередні виконавці, а й так званий ланцюжок командування. Військові формування є ієрархічною структурою.

Тому командири можуть бути притягнуті до відповідальності з низки причин: якщо знали чи повинні були знати про намір вчинення підлеглими злочину, якщо не вжили необхідних заходів для запобігання злочину, якщо не вжили заходів для

передавання компетентним органам інформації для подальшого розгляду, – пояснив він.

РФ спонукає солдатів до геноциду

Доктор історичних наук, президент Української академії геополітики та геостратегії **Павло Гай-Нижник** розповів Фактам ICTV, що дії Росії протягом повномасштабної війни проти українців не змінилися.

– Це прикро та трагічно для українців, але у контексті війни ми знаємо, що були згвалтування, злочини, масові розстріли на Харківщині, у Бучі, Київській області. Нічого не змінилося – це свідчить про відчай росіян, особливо у контексті останніх заяв Путіна.

Це не поодинокий випадок, тому що на війні всіяке буває. Але військове і політичне керівництво контролює або забороняє це робити. Цих злочинців засуджують, але у РФ – це навпаки був наказ: не брати взагалі в полон українців. Це спонукає простих солдатів і вищого рангу до цих геноцидних дій.

Експеримент з тіл у Бучі Київської області. Фото: УНІАН

За словами історика, це очікуваний спосіб ведення варварської війни, тому що були масові розстріли та згвалтування грузинів в Абхазії, а також в Осетії та Чечні. Всі ці випадки зафіксовано, наголосив він.

– Вони не лише зафіксовані документально, а навіть є на відео, де російські солдати розстрілювали та катували, а перед цим морально знущалися не лише з полонених чеченських вояків, а також з жінок. Ми знаємо про масові бомбардування цивільних регіонів в Алеппо, Сирії.

Все це були дії росіян, хоча там вони діяли лише обмеженим контингентом, як правило, з повітря, але вони били по лікарнях. Це свідчить про те, що Росія традиційно, на жаль, у своїх воєнних кампаніях не цурається геноцидних актів, а веде, особливо щодо України та Чечні, чисту геноцидну війну, – вважає він.

Все повторилося через 100 років

Історик Павло Гай-Нижник звернув увагу, що під час Другої світової війни Радянська Росія теж вела геноцидну війну.

– Ми знаємо про геноцидну війну в Кенігсберзі, тобто у Східній Пруссії, та у Центральній Німеччині не лише розстрілами, а також і масовими згвалтуваннями. Ми знаємо про геноцидне ведення війни Радянською Росією в Україні на початку ХХ століття. У нас, наприклад, коли був звільнений Київ 1 березня 1918 року, то Маріїнський парк, Маріїнський і Жовтневий палади були закидані в підвалах трупами, оголеними та спотвореними катуваннями.

Є свідчення за 19 червня 1919 року про катування, коли виколювали очі, кололи булавками, відрізали вуха та носи, рубали руки та ноги, щоб жертва повільно стікала кров'ю. Це свідчення, як вони діяли на початку ХХ століття з українцями, коли були масові згвалтування жінок і дівчат, навіть неповнолітніх. Все це повторилося в Україні майже через 100 років, коли росіяни знову прийшли, – наголосив він.

Павло Гай-Нижник пригадав жахливі злочини проти українців, коли росіяни знущалися та катували навіть дітей.

– Якщо зазирнути у ще глибшу історію, то можна згадати про жахливі злочини проти українців й за часів Петра і Мазепи, геноцидне вирізання усіх мешканців (включно з жінками й дітьми) Батурина. Коли росіяни насаджували на кіл дітей та їхні скорчені тіла на плотах спускали річками України, щоб весь люд бачив жах їхніх багнетів.

Крім того, навіть до повстання Мазепи під час будівництва, наприклад, Київської фортеці, росіяни відрізали залученим до будівництва козакам носи, вуха та інше. Це не поодинокі приклади звірств московитів в Україні (і не лише в ній). Історія, далека і нещодавня, сповнена нелюдською політикою Москви (Санкт-Петербурга) та деградації їхнього суспільства на рівні межі моральних норм.

РФ прагне винищення українців, а не завоювання

На його думку, йдеться не лише про злочини війни, а про ментальність самого російського суспільства, що вкорінилося навіть не в способі воєнних дій, а мислення громадян, яке триває вже кілька поколінь.

– Це ментальне виховання кількох поколінь, не одного. Для них це не є чимось аморальним або незвичайним не лише в рамках воєнних дій. Їхнє суспільство, яке фактично перебуває на дні, і вже кілька століть у так званому кріпацтві або соціальній тюрмі, можна по-різному це називати до різних періодів історії.

Зараз ті, хто повертаються у відпустки з війни в Росію, лише у цьому році було зафіксовано кілька актів згвалтувань і вбивств російськими солдатами їхніх же громадян. Водночас російський суд не засуджував цих вояків, мовляв, вони “герої”, знову підуть на війну, “ризикують життям”.

Фото: Getty Images

Це штучне прищеплення до того, що не має порогу злочину, не щодо так званих ворогів, якими ми для них є, а щодо цінності людського життя і моральних уявлень суспільства. Це прищеплюється не лише історично та ментально, а й штучно сучасною пропагандою, зокрема, на рівні законів, які існують в РФ, – стверджує він.

Павло Гай-Нижник переконаний, що зараз Російська Федерація веде війну не на завоювання, а саме на винищення українців.

– Якщо хтось вважає з українців, що мир або піти на поступки росіянам, і не буде геноциду, то це глибока помилка. Фактично Росія веде війну не на завоювання, а на винищення українців. Саме тому для України – це боротьба за життя всього народу. Ставки для українців – максимальні з погляду життя та історії. Ми мусимо це усвідомити. Тільки тоді ми будемо битися до кінця, і не буде маніпуляцій, – вважає він.